

TÜRKİYE İŞÇİ SINIFININ İLK GENEL GREVİ

Aydınlık Gazetesi, 28 Aralık 2015

Yıldırım Koç

15-18 Aralık'ta çok önemli bir eylemin 46. yıldönümünü yaşadık.

TÖS ve İLKSEN'in 15-18 Aralık 1969 günlerinde birlikte gerçekleştirdiği Büyük Öğretmen Boykotu, Türkiye işçi sınıfı tarihinin ilk genel grevidir.

Öğretmenler, memurların grev yapmasının bile yasak olduğu koşullarda, adını "boykot" koyarak genel grev yaptılar.

Bu eylem, 15-16 Haziran 1970 olaylarından da, DİSK'in 16-19 Eylül 1976 DGM Direnişi'nden de daha etkili ve başarılı oldu.

BOYKOTUN AMACI

Büyük Öğretmen Boykotu, öğretmenlerin artan maddi sorunlarına, öğretmenlere yönelik saldırılara ve özellikle de TÖS'ün 2. Olağan Genel Kurulu sırasında Kayseri'de TÖS'lüleri yakma girişimine bir yanıt olarak gündeme geldi.

1969 yılı Aralık ayındaki bu genel grevden sonra memurların aylıklarında çok ciddi bir artış gerçekleştirildi. 1963 yılı fiyatlarıyla memur aylıkları 1963'te net 1000 lira iken, 1969 yılında 745 liraya gerilemişti. Ancak bu eylemden sonra, memurların net aylığı 1963 yılı fiyatlarıyla 1253 lira oldu.

Genel grev iki-üç yıllık bir sürecin sonucunda ortaya çıktı.

İlk direnme kararı 1967 yılında alındı: "Direnme Kararı, 22 Ekim 1967 Pazar günü Antalya'da 8 ilden toplanan 2000 kadar öğretmenin katılımıyla alınmış, 29 Ekim 1967'de Ankara'da kesinleşmiştir. Hatırlanacağı üzere, 1967 Eylül ve Ekim ayları öğretmen kıyımının çok yoğun olduğu aylardır. Yurdun birçok yerinde öğretmenler haksız olarak, savunmaları bile alınmadan oradan oraya sürüldüler."

1968 yılında TÖS'e ve TÖS üyelerine yönelik saldırılar yoğunlaşarak devam etti.

TÖS 16 Şubat 1969 günü Ankara'da düzenlediği Büyük Eğitim Yürüyüşü ile hem bu saldırılara bir yanıt verdi ve öğretmenlerin gücünü sınamış, hem de epeyce riskli olan iş durdurma eğilimini frenlemeye çalıştı. Yürüyüş başarılı oldu; ancak saldırılar daha da arttı. Yürüyüşün güçlendirdiği özgüven ise direnme eğilimini artırdı.

EYLEM OLGUNLAŞTI

TÖS üyelerine yapılan baskılar özellikle büyük kentler dışında çok yoğundu. Bu koşullarda Erzurum, Kars, Mersin, Tarsus, Anamur, Silifke öğretmenleri boykot kararı aldı. Genel boykot için genel merkeze on gün süre tanıdılar. TÖS Genel Merkezi, tabandan gelen bu eylem baskısı karşısında, geçmişte alınan kararlar doğrultusunda boykot kararı aldı.

TÖS 10 Aralık 1969 günü yayınladığı bildiriyle öğretmenleri boykota çağırdı. Daha sonra TÖS ve İLKSEN'in ortak boykot bildirisi yayımlandı.

Hükümet boykotu engellemek için büyük bir çaba içine girdi. Boykot öncesinde öğretmenler tehdit edildi.

Boykot haberinin yayınlanmasının ardından çeşitli kuruluşlar yaptıkları açıklamalarla bu eylemi desteklediler.

BAŞARILI EYLEM

Dört günlük Büyük Öğretmen Boykotu'na 109 bin öğretmen katıldı. Bunların 88 bini bu eyleme dört gün süreyle katılırken, 12.100'ü ilk gün katılmayıp, daha sonraki üç gün eylemdeydi. 9.500 öğretmen ise birinci gün boykota katılmasına karşın, diğer günler eylemde yoktu.

Boykota hiç katılmayan ğretmen sayısı ise 47 bindi.

Eyleme katıldıkları için 50.300 ğretmen hakkında kovuşturmaya gidildi. Bunların 19.250'si takipsizlikle sonuçlandı. 2.118 ğretmen açığa alındı. 65 ğretmen bakanlık emrine alındı. 45.520 öğretmene maaş kesimi cezası, 3.900 öğretmene kıdem indirimi cezası verildi. 590 ğretmen bir başka ile sürgün edildi. 6.600 ğretmen ise il içinde bir başka yere atandı. 400 müdür görevden alındı. 1200 öğretmene derece indirme cezası verildi. 11 kişi ihraç edildi.

TÖS, boykot (genel grev) nedeniyle açığa alınan veya görevden el çektirilen öğretmenlerin ücretlerini ödedi